

Park Kullanım Kısıtlayıcılarının Park Tercihine Etkisi: Zonguldak'taki Parkları Ziyaret Eden Kişilere Yönelik Bir Araştırma

The Effect of Park Use Restrictions on Park Preference: A Research on People Visiting Parks in Zonguldak.

Deniz KARAELMAS¹

Öz

Kentsel mahalle parkları, bir şehrin tüm sakinlerinin hayatlarında önem taşır. Mahalle parklarının kent sakinlerine doğayla etkileşim kurma, fiziksel egzersize katılma ve sosyal bağlantılar kurma şansı vermede önemli bir işlev gördüğünü öne sürülmektedir. Bu çalışmanın amacı, park kısıtlayıcılarının kullanıcıların park tercihi üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma, Zonguldak kent merkezindeki 13 adet parka yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında öncelikle 13 adet park gezilmiş ve parktaki kısıtlayıcılar fotoğraflanmıştır. Daha sonra söz konusu parkları kullanan 707 kişi üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Park kullanıcılarından toplanan anket verileri SPSS 21 programı ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda 707 kişinin park kısıtlayıcıları ile ilgili verdikleri cevaplar tespit edilen eksiklikleri destekler nitelikte olmuştur. Bununla birlikte kullanıcıların park seçimi yaparken parktaki unsurları dikkate aldıkları belirlenmiştir. Çalışmada, parklardaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşüncenin ve park seçimi yaparken dikkat edilen faktörlerin park kullanıcılarının cinsiyetleri, medeni durumları ve gelir durumları açısından anlamlı farklılık gösterirken; yaşları, eğitim durumları ve park gitme şekilleri açısından anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada park kısıtlayıcılarının kullanıcıların park seçimini etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Park Kısıtlayıcıları, Park Seçimi, Ziyaretçi, Zonguldak

ABSTRACT

Urban neighbourhood parks are important in the lives of all residents of a city. It is argued that neighbourhood parks serve an important function in giving urban residents the chance to interact with nature, participate in physical exercise and establish social connections. The purpose of this study; To examine the effect of parking restrictions on users' parking preferences. The study was carried out for 13 parks in Zonguldak province. Within the scope of the study, 13 parks were visited and the restrictors in the park were photographed. Later, a survey was conducted on 707 people using the parks in question. The collected data were analyzed with SPSS 21. Survey data collected from park users was analyzed with SPSS 21 program. As a result of the study, the answers given by 707 people regarding parking restrictions supported the identified deficiencies. However, it has been determined that users take into consideration the elements in the park when choosing a park. In the study, While the thoughts about the restrictions in the parks and the factors taken into consideration when choosing a park differ significantly in terms of the gender, marital status and income of the park users; It was determined that there was no significant difference in terms of their age, education level and way of going to the park. Additionally, the study found that parking restrictions affected users' parking choices.

Keywords: Parking Restrictors, Parking Selection, Visitor, Zonguldak

¹ Corresponding Author: Bülent Ecevit University, Çaycuma MYO, denizkalay06@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8928-7575

GİRİŞ

Sanayi Devrimi'nden sonra kentsel nüfusun hızla artması, sosyal, ekonomik, politik ve kültürel koşullar, özellikle kent merkezinde çok katlı yapıların artması, yeni yerleşim ve sanayi alanlarının yoğun bir şekilde eklenmesi, yatay ve dikeyde açık-yeşil alanların giderek azalmasına yol açmaktadır (Yücekaya ve Kocatürk, 2017: 81; Bustamante vd., 2022: 1; Baran vd., 2018: 73; Lee vd., 2023: 2). Diğer taraftan devrimden sonra yaşanan plansız ve sağlıklı olmayan kentleşme yapısıyla beraber toplumsal sistemde ruhsal, fiziksel ve sosyokültürel sorunlar baş göstermiştir (Türkmen ve Topay, 2020: 2). Bu süreçte yeşil altyapının yönetimi hem insanlar hem de çevre için giderek daha önemli hale gelmiştir (Sandifer vd., 2015: 2; Talal ve Santelmann, 2021: 2). Kent insanı, betonarme kentsel mekânlardan kaçmaya ve açık mekânlara yönelmeye başlamıştır (Yücedağ ve Yelsiz, 2022: 529; Yang vd., 2023: 2). Bu yönelimle birlikte yerel yönetimler, insanların yaşamalarına renk katacak, ihtiyaçlarına cevap verecek, sosyokültürel ve ekonomik yönden benzer veya farklı düzeylere sahip insanları bir araya getirecek kamusal ortak kullanım alanları olan açık mekânlar oluşturmaya başlamışlardır. Bu alanlar kent düzeni ve planı doğrultusunda kent kimliği ve yerel kültürü içerecek tarzda tasarlanmışlardır (Zeybek, 2018: 2). Açık ve yeşil alanlar olarak karşımıza çıkan bu mekânlar; yapılar tarafından çevrelenen kent hayatında bir nefes borusu olarak işlev gören, bütün kesimlerin faydalanmasına açık olan mekanlar olarak kabul görmektedir (Yücesoy ve Çelik Çanga, 2019: 250). Bu alanlardan; yeşil bantlar, kent parkları, piknik yerleri, oyun alanları, hayvanat bahçeleri, botanik bahçeleri, ormanlar gibi yerler yeşil alanlar içinde değerlendirilirken; çocuk parkı, avlu, ön-yan-arka bahçe gibi alanlar ise kentsel açık alanlar arasında kabul edilmektedir (Yılmaz vd., 2014: 16).

Bu alanlardan biri olan kent parkları; kişilerin dinlenmek, eğlenmek ve spor yapmak gibi aktivitelerini gerçekleştirdiği mekânlardır (Aktaş ve Kiper, 2022: 167). Parklar; insanların kent yaşamının stresinden kurtulmasını sağlayan ve insanların zaman geçirebildikleri sosyoçevresel fonksiyonlara sahip kentsel alanlardır (Kebede ve Besim, 2024: 271). Başka bir deyişle kent parkları, çoğunlukla bitki örtüsü, su vb. olanaklarına sahip; kent sakinlerinin günlük yaşamın stresli ritimlerinden kaçabilecekleri, evlerine yakın açık hava rekreasyon aktivitelerine katılabilecekleri ve doğayla etkileşime girebilecekleri yerlerdir (Reyes vd., 2014: 39; Chang vd., 2019: 112; Feng vd., 2019: 2; Lu vd., 2024: 1). Bu sebeple, havanın temizlenmesinde, gürültünün azaltılmasında, estetik bir görünüşün sağlanmasında ve kirliliğin kontrol edilmesinde önemli faydaları olan alanlar olarak karşımıza çıkmaktadırlar (Akbulut ve Topay, 2020: 65). Başka bir deyişle parkların, kentsel ısı adası etkisini yumuşattığı, yağmur suyu akışını ve kirliliği azaltabildiği, dayanıklılığı ve iklim değişikliğine uyumu teşvik ettiği için insan sağlığını olumlu yönde etkilediği söylenebilir (Kabisch vd., 2016: 2; Meerow ve Newell, 2017: 63; Talal ve Santelmann, 2021: 4). Parklar; kentin fiziksel, sosyal, ekonomik yapı ve yaşanabilirliğine olan katkılarının yanı sıra, ekolojik çevrenin korunması, kent estetiği, eğitim, rekreasyon, çocukların eğitimi konularında da önemli işlevleri olan mekânlardır (Alabbas ve Polat, 2019: 1129).

Bir parkın yaşanabilir ve iyi algılanabilir olması için çeşitli donatı elemanlarına sahip olması gerekir. Başka bir deyişle park kısıtlayıcılarının olmaması gerekmektedir. Bu elemanların her biri; parkın çevresini belirleyen, tanımlayan ve özel kılan nitelikleri sebebiyle de önem taşımaktadırlar. Belli bir düzende ele alınmış olan, buldukları çevreyle bütünleşerek parkın bir ögesi haline gelen donatı elemanları, birbirleriyle kurmuş oldukları dil birlikteliğiyle park kimliğini oluşturmaktadırlar (Yıldırım vd., 2014: 13). Bir parkın tasarımında park kalitesini belirleyen birçok faktör veya unsur bulunmaktadır. Dolayısıyla bir parkın çeşitli aktiviteleri sağlayabilmesi, (aktivite ve kullanımlar), kolay erişilebilir olması (ulaşılabilirlik), çekici, güvenli ve bakımlı olması (konfor ve imaj), başka kişilerle bir arada bulunma fırsatı sunması park kalitesini göstermektedir (Varol ve Tutkun, 2023: 47). Bu elemanlardan birinin eksik olması parkta kullanım kısıtlayıcılarının var olduğu algısını doğurabilmektedir. Örneğin; gecenin geç saatlerinde parkın yeterince aydınlatılmaması, söz konusu parkın bir suç alanına dönüşme potansiyelini barındırabilmektedir. Bu nedenle bu mekânların kentin

fiziksel ve sosyal yapısı çerçevesinde ele alınarak park kullanıcılarının güvenlerini sağlayacak niteliğe kavuşturulmaları büyük önem taşımaktadır (Yılmaz vd., 2014: 16). Parklarda, yeterli ve güvenli oyun alanlarının çocuklar açısından düzenlenmesi gerekir. Bütün olumsuz çevresel faktörleri kontrol altında tutacak “Çocuk Dostu Parklar”ın oluşturulması büyük önem taşımaktadır (Akkülâh ve Güngör, 2009: 8). Parklardaki engelsiz yürüme yolunun en az 150-200 cm genişliğinde olmasına özen gösterilmelidir. Yaya kaldırımlarının tekerlekli sandalye kullanıcılarının rahat hareket etmesi için kaldırım kesitinin eğiminin %2’den küçük olması gerekir. Bütün park kullanıcılarının serbest bir şekilde hareket edebilmesi için yaya yolunun en az net 150 cm olması gerekir. Yaya yolu kaplamasının, kaymayı önleyen ve dolaşmayı kolaylaştıran nitelikte olması şarttır. Yolda bulunan yer altı tesisatının, rögar kapaklarının çıkıntı oluşturmayacak tarzda olması gerekmektedir. Ayrıca zeminin aynı seviyede olması da dikkat edilmesi gereken hususlardandır (Yılmaz ve Gökçe, 2014: 22; Tay ve Canbay Türkyılmaz, 2018: 208). Parkların peyzaj planlamalarının ihtiyaca yönelik, ekolojik öncelikli, nitelikli, işlevsel ve estetik gibi yönlerden doğru ve eksiksiz bir şekilde yapılması gerekmektedir (Şişman vd., 2008: 119). Bu alanları kullanan bireylerin başta duygusal, sosyal, çevresel, fiziksel ve kültürel yönlerden pek çok fayda elde ettiği tartışılmaz bir gerçektir (Aktaş-Üstün vd., 2018: 35). Kentte yaşayan insanlar kısa süreli boş zamanlarında çekici doğal alanlar yerine farklı rekreasyonel faaliyetleri barındıran parkları tercih ettikleri için bu alanlar planlanırken sosyal ve ekolojik etmenlerin birlikte düşünülmesi gerekmektedir (Mutlari ve Isami, 2012: 413). Parkların sahip olması gereken özellikler göz önünde bulundurularak Zonguldak ilinde en çok tercih edilen parkların eksik yönlerinin tespit edilmesi ve bu eksik yönlerin park tercihi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgular çerçevesinde çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Kentsel alanlar ülkelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Kentlerin hızlı büyümesi ve gelişmesi, kentsel alanların kullanımında farklılaşmaya neden olmaktadır. Bu alanlardan biri olan kent parkları, zarar gören sosyal, ekonomik, ekolojik ve çevresel koşulların iyileştirilmesinde ve kent yaşam kalitesinin artırılmasında hayati bir rol oynamaktadır (Yılmaz vd., 2016: 2). Bu derece önemli olan parkların kullanım özellikleri, tasarım ve kullanıcı deneyimleri planlama sürecinde önem taşıyan unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alanlarla ilgili kararlarda kentlilerin istek ve ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekmektedir. Sadece kullanım yoğunluğu, parkın büyüklüğü, donatı zenginliği gibi unsurları kent kalitesini gösteren göstergeler olarak değerlendirmek yetersiz olacaktır. İyi bir parkın; kolay ulaşılabilir olması, çevredeki toplulukla bağlantısının var olması, farklı kullanıcıların yararlanabileceği etkinlikleri barındırması, oturma yeri, WC, çeşme vb. elemanlarının yeterli olması, kullanıcıların kendilerini güvende hissetmesini sağlaması, temiz ve çekici olduğu kadar insanların sosyal olarak etkileşiminde fayda sağlaması gerekmektedir (Alp ve Ekşi, 2021: 2). Bu gibi özellikler parkların tercih edilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Nitekim Yılmaz vd. (2014) yaptıkları çalışmada; bir parkta aydınlatma elemanlarının yeterli sayıda olmamakla birlikte yeterli aydınlatma düzeyinde olmasının, kullanıcıların parkla ilgili algılarını değiştirebildiğini; bu durum da parkın kullanım yoğunluğunu doğrudan etkilediğini tespit etmişlerdir. Bununla birlikte çalışmada aydınlatmanın, güvenlikle doğrudan ilişkili bir bileşen konumunda olduğunu belirlemişlerdir. Yılmaz vd. (2016), çalışmalarında; yaşlıların dinlenmek, vakit geçirmek, başkalarıyla buluşmak gibi pasif rekreasyonel aktivitelere göre park tercihinde bulduklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca bazı yaşlıların parklarda spor yapabilmek için açık hava fitness aletleri olan parkları tercih ettikleri tespit edilmiştir. Türkmen ve Topay (2020), yaptıkları çalışmada; Şevket Sabancı Parkı’nın kent içi yeşil alan sistemindeki yerini, fonksiyonlarını, insanlarda bıraktığı etkileri ve parkta bulunan donatı elemanlarının peyzaj mimarlığı açısından uygunluğunu incelemişlerdir. Çalışma sonucunda; parkın bakımsız olduğu, donatı elemanlarının uyumsuz olduğu, mevcut sulama sisteminin kullanılamaz olduğu belirlenmiştir. Parktaki mevcut eksikliklerin kent sakinlerinin tercihlerinde belirleyici olduğu ortaya çıkarılmıştır. Yücedağ vd. (2021), Burdur’daki park

kullanımlarına yönelik olarak yaptıkları çalışmada; katılımcıların, mahallelerindeki parklarda bisiklet parkının, çocuk oyun alanlarının, futbol sahasının, çay ocağının, yürüyüş parkurunun, spor aletlerinin, çeşme gibi eksikliklerin tercihlerini belirlediğini ifade ettiklerini tespit etmişlerdir. Kent insanının bu gibi kısıtlayıcılardan dolayı mahalle parklarından yeterince tatmin olmadığı ve tercihlerinde belirleyici olduğu belirlenmiştir. Alp ve Ekşi (2021) çalışmalarında; İstanbul Maltepe İlçesi'ndeki Orhangazi Şehir Parkı'nı değerlendiren kullanıcıların park içi ulaşımı sorunlu ve donatı elemanlarının eksik olmasından dolayı fiziki açıdan en az etkin olabildikleri aktiviteleri yapmayı tercih ettikleri bulunmuştur. Yücedağ ve Yelsiz (2022) Isparta ilindeki bir parkta yaptıkları çalışmada; yiyecek ve içecek hizmetleri, konaklama olanakları, donatı elemanları ve güvenlik hizmetlerini yetersiz bulmuşlardır. Ayrıca çevre kirliliği ve güvenlik sorunlarının da park tercihini etkilediği tespit edilmiştir. Farklı il ve ilçelerdeki parklar üzerinde yapılan bu çalışmalardan hareketle Zonguldak ilinde bulunan parklardaki kısıtlayıcıların, kullanıcıların park tercihini etkileyip etkilemediğini belirlemek üzere bir alan çalışması gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonuçlarının, Zonguldak'taki kent parklarında kullanım kısıtlayıcılarının olup olmadığını göstermesi ve bunların kullanıcıların tercihlerindeki rolünü ortaya koyması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

2. Materyal ve Metot

2.1.Araştırma Alanı

Zonguldak, Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır. Kentin, Karadeniz'e batı ve kuzeyden kıyısı bulunmaktadır. 3.310 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye topraklarının 6/1000 kaplayan bir ildir. İl toprakları Karadeniz kıyılarından başlamakta, doğudan Karabük, batıda Düzce, kuzeyden Karadeniz, kuzeydoğudan Bartın, güneyden Bolu illeri ile çevrilidir. Zonguldak ili çok engebeli bir arazi yapısına sahip olup; il alanının % 56'sı dağlarla, % 31'i platolarla ve % 13'ü ovalarla kaplıdır (T.C. Zonguldak Valiliği, 2025).

Zonguldak il merkezinde 52 park bulunmaktadır. Mahalle bazında en çok tercih edilme potansiyeli olan 13 park belirlenerek çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen parkların konumları Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırma dahil edilen parkların konum haritası

2.2.Metot

Bu çalışma iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada; Zonguldak kentinde mahalle bazında en çok tercih edilme potansiyeli olan 13 park gezilerek parklardaki kullanıcı kısıtları belirlenerek

fotoğraflanmıştır. İkinci aşamada, bu parkları ziyaret eden kişilere yüz yüze anket uygulanmıştır. Anket çalışması 23.08.2024/487058 sayılı etik kurul kararı doğrultusunda yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 13 parkı ziyaret eden 18 yaş ve üstü kişiler oluşturmuştur. 2023 verilerine göre Zonguldak nüfusu 117.360 kişi (URL 1) olduğu belirlenmiştir. Ancak parkları aktif olarak kullanan kişi sayısı tam olarak belirlenemediğinden örnekleme başvurulmuştur. Bu çerçevede araştırmacının rahatlıkla ulaşabileceği katılımcılardan veri toplamasını (Şimşek, 2012: 112) ifade eden kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi doğrultusunda %95 güven aralığı ve %5 hata payına göre anket çalışması sırasında parklarda bulunan 707 park kullanıcısına anket uygulanmış ve anketlerin tümü değerlendirilmeye alınmıştır. Anket yapılan kişilerin parklara göre dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Kişilerin Parklara Göre Dağılımı

Park Adı	N	%
Yeşil Mahalle Parkı	37	5,2
İnağzı Parkı	78	11,0
Şehit Er Benan Şentürk Parkı	80	11,3
Karaelmas Parkı	58	8,2
Karaelmas Şentepe Parkı	64	9,1
Asma Park	44	6,2
Rat Çocuk Parkı	60	8,5
Baruthane Parkı	49	6,9
Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı	51	7,2
Mehtap Sokak Park	32	4,5
Hakkı Çavuş Park	48	6,8
Şahin Tepesi Park	50	7,1
Şehit Yüzbaşı Hatıl Park	56	7,9
Toplam	707	100

Zonguldak'taki park kullanıcıları üzerinde yapılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde park kullanıcılarının demografik özellikleri yer almıştır. İkinci bölümde; park kısıtlayıcılarını belirlemek için Stanis, Schneider, Chavez ve Shiness tarafından 2009 yılında geliştirilen, Gümüş, Alay-Özgül ve Karakılıç (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmış olan "Fiziksel Aktivite Mekânı Değerlendirme Ölçeği"nin "Fiziksel Aktiviteye Katılım Sıklığını Engelleyen Unsurlar" alt boyutuna ilişkin 15 ifade kullanılmıştır. Üçüncü bölümde ise; Yavaş-Tez, Esentaş ve Güzel (2020) tarafından geliştirilen "Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kısıtlayıcıları Ölçeği"nin "Park-Rekreasyon Alan Seçimi" alt boyutuna ilişkin 9 ifade kullanılmıştır. Zonguldak ilinde bulunan 13 parkı kullanan kişilerden toplanan veriler SPSS 21 ile analiz edilmiştir. Bu çerçevede öncelikle araştırmaya katılan kişilerin demografik özellikleri belirlenmiştir. Daha sonra kullanıcıların park kısıtlayıcıları ve park seçimini etkileyen faktörlere ilişkin verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları 13 park için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Park ziyaretçilerinin parklardaki kısıtlayıcıları ile ilgili düşüncelerini ve park tercihlerini belirlemek için verdikleri cevaplar "1.00-1.80 = kesinlikle katılmıyorum, 1.81-2.60 = katılmıyorum, 2.61-3.40 = kısmen katılıyorum, 3.41-4.20 = katılıyorum ve 4.21-5.00 = kesinlikle katılıyorum" değer aralıklarına göre değerlendirilmiştir (Özdamar, 2001). Üçüncü aşamada park kısıtlayıcıları ve park seçiminin kullanıcıların demografik özellikleri açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu çerçevede ikili karşılaştırmalar için Independent Sample T testi, ikiden çok değişkenli karşılaştırmalar için One-ANOVA testi yapılmıştır. Analizlerin dördüncü aşamasında park kısıtlayıcılarının park seçimini etkileyip etkilemediği Regresyon Analizi ile test edilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, Zonguldak'taki park kullanıcılarından elde edilen veriler analiz edilmiş ve ortaya çıkan bulgular raporlanmıştır.

3.1. Park Kullanıcılarının Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Park Kullanıcılarının Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Kadın	290	41,0
	Erkek	417	59,0
Yaş	30 Yaş ve Altı	86	12,2
	31-40 Yaş	124	17,5
	41-50 Yaş	364	51,5
	51 Yaş ve Üstü	133	18,8
Medeni Durum	Evli	488	69,0
	Bekâr	219	31,0
Eğitim Durumu	İlköğretim	69	9,8
	Lise	114	16,1
	Üniversite	333	47,1
	Lisansüstü	191	27,0
Gelir Durumu	Gelir Giderden Az	267	37,8
	Gelir Gidere Denk	256	36,2
	Gelir Giderden Fazla	184	26,0
Parka Gitme Şekli	Yalnız	141	19,9
	Ailemle	178	25,2
	Çocuklarımla	266	37,6
	Arkadaşlarımla	58	8,2
	Diğer	64	9,1
Genel Toplam		707	100

Zonguldak'taki en çok bilinen 13 adet parkta toplam 707 kişiye anket uygulanmıştır. Bu kişilerin %41'i kadın ve %59'u erkektir. Yaş oranları açısından; %12,2'si 30 yaş ve altında, %17,5'i 31-40 yaşlarında, %51,5'i 41-50 yaşlarında, %18,8'i 51 yaş ve üzerindedir. Park kullanıcılarının %69'u evli ve %31'i bekârdır. Katılımcıların büyük çoğunluğu lise (%16,1), üniversite (%47,1) ve lisansüstü (%27) mezunudur. Bununla birlikte araştırmaya katılanların çoğunluğu düşük (%37,8) ve orta (%36,2) gelir gurubunu oluşturmaktadır. Park kullanıcılarının %19,9'u yalnız, %25,2'si ailesiyle, %37,6'sı çocuklarıyla, %8,2'si arkadaşlarıyla, %9,1'i de sevgilisi, nişanlısı, iş arkadaşları vb. kişilerle parkı ziyaret ettiğini belirtmiştir.

3.2. Park Kısıtlayıcılarına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu kısmında; araştırmaya dâhil edilen 13 parktaki kısıtlayıcılar ve park kullanıcılarının park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin bulgular bulunmaktadır.

3.2.1. Yeşil Mahalle Parkı

Yapılan gözlemler sonucunda park alanında çeşmenin olmadığı, aydınlatma elemanlarının eksik olduğu, parkta yeşil alan olmadığı, dinlenmek ve rahatlamak için yeterli alanların olmadığı tespit edilmiştir. Parkın doğayla bütünleşik olmadığı gözlenmiştir. Yer döşemeleri çocukların

yaralanabileceği nitelikte olduğu belirlenmiştir. Park, bulunduğu konum itibarıyla şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılacak yerde olmakla birlikte parkta güvenlik biriminin bulunmadığı gözlenmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Yeşil Mahalle Parkı'ndan görünüm

Yeşil Mahalle Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Yeşil Mahalle Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Yeşil Mahalle Parkı	2,51±1,46	3,48±1,49

Yeşil Mahalle Parkı ziyaretçilerinin parkta kısmen kısıtlayıcılar veya eksiklikler olduğunu düşündükleri aritmetik ortalamadan anlaşılmaktadır ($\bar{X}=2,51$). Bununla birlikte; Yeşil Mahalle Parkı'nı kullanan kişilerin park seçimi yaparken kısıtlayıcı olup olmadığına önemli oranda dikkat ettikleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,48$).

3.2.2. İnağzı Parkı

Gözlemler sırasında parktaki oturma bankların eksik olduğu, alanın büyüklüğüne göre aydınlatma direklerinin az olduğu ve parkın zemininin parke taşı olduğu, bunun da çocuklar için uygun bir döşeme olmadığı tespit edilmiştir. Parkta yeşil alan hiç yoktur. Parkın etrafında ve yakında tuvalet, çeşme vb. bulunmamıştır. Parkta güvenlik birimi bulunmamaktadır. Parkın tek olumlu yanı; konum itibarıyla şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılacak yerde olması olduğu belirlenmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. İnağzı Parkı'ndan görünümeler

İnağzı Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İnağzı Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
İnağzı Parkı	2,70±1,31	3,53±1,27

İnağzı Parkı'nı kullanan ziyaretçiler parkta kısmen kısıtlayıcılar veya eksiklikler olduğunu düşünmektedir ($\bar{X}=2,70$). Bununla birlikte; söz konusu kişilerin park tercihi yaparken önemli oranda kısıtlayıcı olup olmadığına baktıkları belirlenmiştir ($\bar{X}=3,53$).

3.2.3. Şehit Er Benan Şentürk Parkı

Parkin bulunduğu konum itibari ile şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılabilir imkânâ sahiptir. Ancak donatı elemanları olarak bank ve çöp kovalarının eksik olduğu, yeşil alanın parkta hiç olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca parkta lavabo ve tuvalet gibi önemli birimlerin olmadığı tespit edilmiştir (Şekil 4).

Şekil 4. Şehit Er Benan Şentürk Parkı'ndan görünümeler

Şehit Er Benan Şentürk Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Şehit Er Benan Şentürk Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Şehit Er Benan Şentürk Parkı	2,54±1,35	3,89±1,16

Park kullanıcıları parkta kısmen kısıtlayıcı veya eksiklikler olduğunu düşünmektedir ($\bar{X}=2,54$). Bu kişilerin, parktaki kısıtlayıcılara bağlı olarak parkı tercih ettiği ortaya çıkmıştır ($\bar{X}=3,89$).

3.2.4. Karaelmas Parkı

Küçük bir park olan Karaelmas Parkı'nda donatı elemanlarından özellikle bank ve çöp kovalarının eksik olduğu, yeşil alanın olmadığı, aydınlatmanın eksik olduğu, lavabo ve tuvalet gibi birimlerin olmadığı tespit edilmiştir. Parkın önemli iki özelliğinin konum ve yer döşemesi açısından çocuklara uygun olmasıdır denilebilir (Şekil 5).

Şekil 5. Karaelmas Parkı'ndan görünüm

Karaelmas Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Karaelmas Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Karaelmas Parkı	2,93±1,34	3,21±1,33

Kullanıcıların parktaki kısıtlayıcılar ile ilgili verdikleri cevapların, gözlemler neticesinde tespit edilen kısıtlayıcılarla uyumlu olduğu tespit edilmiştir ($\bar{X}=2,93$). Ancak bu parkı kullanan kişilerin, parktaki kısıtlayıcılara kısmen dikkat ederek parkı tercih ettikleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,21$). Başka bir deyişle söz konusu parkı tercih eden kişiler için park kısıtlayıcılarının orta düzeyde önemli olduğu söylenebilir.

3.2.5. Karaelmas Şentepe Parkı

Karaelmas Şentepe Parkı'nda yeterli oyun alanının olmadığı belirlenmiştir. Parkta yeşil alan ve oturma alanlarının eksik olduğu ve aşırı derecede bakımsız olduğu belirlenmiştir. Parkın olumlu yönlerinin ise; oyun parkı döşemesinin uygun olması, şehir ve deniz manzarasına sahip olması ve konum itibarı ile şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılacak bir yerde bulunması sayılabilir (Şekil 6).

Şekil 6. Karaelmas Şentepe Parkı'ndan görünüm

Karaelmas Şentepe Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Karaelmas Şentepe Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Karaelmas Şentepe Parkı	2,63±1,27	3,64±1,20

Aritmetik ortalamadan da anlaşılacağı üzere; Karaelmas Şentepe Parkı kullanıcıları, parkta kısmen kısıtlayıcılar veya eksiklikler olduğunu düşünmektedir ($\bar{X}=2,63$). Bu düşünce, gözlemler neticesinde tespit ettiğimiz kısıtlayıcıları doğrular niteliktedir. Bununla birlikte parkı kullanan kişilerin park seçimi yaparken bu kısıtlayıcılara önemli oranda dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır ($\bar{X}=3,64$).

3.2.6. Asma Park

Gözlemler sırasında parkta aydınlatma elemanlarının eksik, donatı elemanları olan bank ve çöp kovalarının az ve lavabo, tuvalet gibi önemli birimlerin olmadığı saptanmıştır. Parkın en önemli avantajının konum itibarıyla şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılabilir nitelikte olduğu görülmüştür (Şekil 7).

Şekil 7. Asma Park'ından görünüşler

Asma Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Asma Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Asma Park	2,74±1,30	3,48±1,31

Asma Parkı'nda kısmen kısıtlayıcılar veya eksikler olduğu aritmetik ortalamadan anlaşılmaktadır ($\bar{X}=2,74$). Buna göre; kullanıcıların parktaki kısıtlayıcılarla ilgili düşüncelerinin bizim tespitlerimizle uyduğu söylenebilir. Asma Parkı ziyaretçilerinin, park tercihinde bulunurken, parktaki kısıtlayıcılara önemli oranda dikkat ettikleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,48$).

3.2.7. Rat Çocuk Parkı

Rat Çocuk Parkı, konum itibarıyla iyi bir yerde bulunan küçük bir parktır. Gözlemler sırasında parktaki oyun alanının küçük, eksik, bakımsız ve yer döşemesinin uygun olmadığı belirlenmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. Rat Çocuk Parkı'ndan görünüşler

Rat Çocuk Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Rat Çocuk Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Rat Çocuk Parkı	2,63±1,30	3,43±1,30

Anket çalışması sonucunda; park kullanıcılarının da parktaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşünceleri orta düzeyde bulunmuştur ($\bar{X}=2,63$). Bu düşünce, gözlemler neticesinde tespit ettiğimiz kısıtlayıcıları doğrular niteliktedir. Şat Çocuk Parkı'nı tercih eden ziyaretçilerin parktaki kısıtlayıcıları dikkate alarak parkı tercih ettiğini belirtmiştir ($\bar{X}=3,43$).

3.2.8. Baruthane Parkı

Konum itibarıyla iyi bir yerde bulunan Baruthane Parkı'nda yeşil alanın bulunmadığı, oyun alanı yer döşemesinin çocuklara uygun olmadığı belirlenmiştir (Şekil 9).

Şekil 9. Baruthane Parkı'ndan görünüşler

Baruthane Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Baruthane Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Baruthane Parkı	2,85±1,24	3,46±1,23

Baruthane Parkı'nı kullanan ziyaretçilerin de park bazı kısıtlayıcılar olduğunu düşündükleri aritmetik ortalamadan anlaşılmaktadır ($\bar{X}=2,85$). Parkı kullanan kişilerin park seçimi yaparken park alanına otobüs, dolmuş gibi toplu taşıma araçları ile kolay ulaşımın olabilmesine; parkta çeşme, lavabo ve tuvalet olmasına; parkın temiz, bakımlı, mekân ve peyzajı güzel olmasına; parkta bisiklet, tenis raketi, top vb. alanların yanı sıra yeme-içme, dinlenme ve çocuk oyun alanları gibi ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına çok dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır ($\bar{X}=3,46$).

3.2.9. Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı

İnsanların yaya ve araçlarıyla rahat gidebilecekleri yerde bulunan Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı'nda donatı elemanlarından bank ve çöp kovaları ile aydınlatma elemanlarının eksik olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca parkta yeşil alan varlığı yetersiz olup, çeşme, tuvalet gibi ortak kullanım alanlarına ilişkin hizmet eksikliği gözlenmiştir (Şekil 10).

Şekil 10. Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı'ndan görünüm

Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Hacı Hüseyin Yılmaz Parkı	2,89±1,47	3,15±1,47

Park ziyaretçileri de parkta bazı kısıtlayıcı veya eksiklikler olduğunu düşünmektedir ($\bar{X}=2,89$). Ancak parkı tercih eden ziyaretçiler, söz konusu parkı tercih ederken mevcut kısıtlayıcıları fazla dikkate almadan ($\bar{X}=3,15$) parka geldiğini ifade etmektedir.

3.2.10. Mehtap Sokak Park

Parkın küçük fakat konum itibarıyla iyi yerde olduğu gözlenmiştir. Parktaki sert zemin ile yeşil alan arasında bir denge olmakla birlikte parkta lavabo ve tuvalet gibi birimlerin olmadığı belirlenmiştir (Şekil 11).

Şekil 11. Mehtap Sokak Parkı'ndan görünüm

Mehtap Sokak Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Mehtap Sokak Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Mehtap Sokak Park	2,72±1,23	3,74±1,17

Mehtap Sokak Parkı kullanıcıları parkta bazı kısıtlayıcılar olduğunu düşünmektedir ($\bar{X}=2,72$). Bu kişilerin, parkı tercih ederken büyük oranda parktaki kısıtlayıcılara göre park kararı verdikleri görülmektedir ($\bar{X}=3,74$).

3.2.11. Hakkı Çavuş Parkı

Park konum itibarıyla rahat ulaşılabilecek bir yerde kurulmuştur. Ancak parktaki aydınlatma direk sayısının ve yeşil alanın eksik olduğu gözlenmiştir. Parkta ayrıca lavabo ve tuvalet gibi birimler olmadığı belirlenmiştir (Şekil 12).

Şekil 12. Hakkı Çavuş Parkı'ndan görünüm

Hakkı Çavuş Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Hakkı Çavuş Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Hakkı Çavuş Park	2,86±1,14	3,34±1,19

Hakkı Çavuş Parkını ziyaret eden kişiler üzerinde yapılan anket sonuçlarına göre; park kullanıcılarının da parkta bazı kısıtlayıcılar olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=2,86$). Ancak park ziyaretçilerinin parktaki kısıtlayıcıları fazla dikkate almadan parka geldikleri anlaşılmaktadır ($\bar{X}=3,34$).

3.2.12. Şahin Tepesi Parkı

Yaya ve araçla rahat ulaşılabilir bir yerde kurulan Şahin Tepesi Parkı'nda yeşil alan dışında başka bir eksiğinin olmadığı belirlenmiştir (Şekil 13).

Şekil 13. Şahin Tepesi Parkı'ndan görünüm

Şahin Tepesi Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Şahin Tepesi Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Şahin Tepesi Park	2,09±1,27	3,88±1,34

Anket çalışması sonuçlarına göre de kullanıcıların parkta kısıtlayıcı veya eksiklik olmadığını düşündüğü belirlenmiştir ($\bar{X}=2,09$). Buna bağlı olarak da parkı ziyaret eden kişilerin, park tercihi yaparken, parkta eksiklik olup olmadığına büyük oranda dikkat ettikleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,88$).

3.2.13. Şehit Yüzbaşı Hatıl Parkı

Bulunduğu konum itibarıyla şehir merkezine hem yürüyüş hem de araçla ulaşılabilir konumda olan parkta aydınlatma elemanları ve çöp kovalarının yer almadığı gözlenmiştir. Parkta ayrıca yeşil alanın yanı sıra lavabo ve tuvalet gibi birimlerin olmadığı da belirlenmiştir (Şekil 14).

Şekil 14. Şehit Yüzbaşı Hatıl Parkı'ndan görünüm

Şehit Yüzbaşı Hatıl Parkı'nı kullanan kişilerin park kısıtlayıcılarına ve park seçimine etki eden faktörlere ilişkin verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama değerleri Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Şehit Yüzbaşı Hatıl Parkı Kısıtlayıcıları ve Park Seçimine İlişkin Bulgular

Park İsmi	Park Kısıtlayıcıları	Park Seçimi
	$\bar{X} \pm SS$	$\bar{X} \pm SS$
Şehit Yüzbaşı Hatıl Park	3,04±1,32	3,02±1,28

Park kullanıcıları üzerinde yapılan anket çalışmasında; kullanıcıların parkta bazı kısıtlayıcılar olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,04$). Bu durum, gözlemler neticesinde tespit edilen kısıtlayıcılarla uyumlu görülmüştür. Ancak park ziyaretçilerinin park kısıtlayıcılarını fazla dikkate almadan parkı tercih ettiği ortaya çıkmıştır ($\bar{X}=3,02$).

3.3. Farklılık Analizlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan kişilerin park kısıtlayıcılarına ilişkin görüşlerinin ve park seçimi ile ilgili düşüncelerinin demografik özellikleri açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Bu çerçevede cinsiyete göre yapılan karşılaştırma sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Cinsiyet Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	T	P
Park Kısıtlayıcıları	Kadın	290	3,084	1,302	5,293	0,000*
	Erkek	417	2,562	1,283		
Park Seçimi	Kadın	290	3,332	1,330	-1,552	0,121
	Erkek	417	3,487	1,291		

*p<0,05

Araştırmaya katılan kadınların erkeklerden daha fazla Zonguldak'taki 13 parkta kısıtlayıcı olduğuna inandıkları tespit edilmiştir (t=5,293; p<0,05). Buna karşın kadın ve erkeklerin park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörlerin benzer olduğu belirlenmiştir (p>0,05).

Kullanıcıların park kısıtlayıcıları ile ilgili görüşleri ve park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri yaşları açısından karşılaştırılmış ve bulgular Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17. Yaş Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişken	Yaş	n	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Park Kısıtlayıcıları	1. 30 Yaş ve Altı	86	2,869	1,337	1,347	0,258	-
	2. 31-40 Yaş	124	2,918	1,403			
	3. 41-50 Yaş	364	2,682	1,281			
	4. 51 Yaş ve Üstü	133	2,840	1,304			
Park Seçimi	1. 30 Yaş ve Altı	86	3,282	1,382	1,580	0,193	-
	2. 31-40 Yaş	124	3,322	1,399			
	3. 41-50 Yaş	364	3,526	1,251			
	4. 51 Yaş ve Üstü	133	3,326	1,317			

*p<0,05

Park kullanıcılarının parklardaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşünceleri ve park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörler yaşları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir (p>0,05).

Kullanıcıların park kısıtlayıcıları ile ilgili görüşleri ve park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri medeni durumları açısından karşılaştırılmış ve bulgular Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18. Medeni Durum Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişkenler	Medeni Durum	n	\bar{X}	SS	t	P
Park Kısıtlayıcıları	Evli	488	2,660	1,264	-3,400	0,001*
	Bekâr	219	3,034	1,390		
Park Seçimi	Evli	488	3,506	1,243	2,510	0,012*
	Bekâr	219	3,240	1,429		

*p<0,05

Araştırmada katılımcılardan bekâr kullanıcıların parklardaki kısıtlayıcı faktörlere ilişkin farkındalıklarının, kullanıcılardan daha yüksek oranda olduğu belirlenmiştir (t=-3,400; p<0,05). Buna karşın park seçiminde ise evli kullanıcıların bekâr kullanıcılardan park kısıtlayıcılarını daha fazla aldıkları saptanmıştır (t=2,510; p<0,05).

Kullanıcıların park kısıtlayıcıları ile ilgili görüşleri ve park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri eğitim durumları açısından karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19. Eğitim Durumu Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişken	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS	F	P	Tukey
Park Kısıtlayıcıları	1. İlköğretim	69	2,863	1,113	0,572	0,633	-
	2. Lise	114	2,678	1,276			
	3. Üniversite	333	2,748	1,343			
	4. Lisansüstü	191	2,852	1,358			
Park Seçimi	1. İlköğretim	69	3,323	1,131	1,226	0,299	-
	2. Lise	114	3,571	1,248			
	3. Üniversite	333	3,461	1,321			
	4. Lisansüstü	191	3,306	1,375			

*p<0,05

Park kullanıcılarının parklardaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşünceleri ve park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörler eğitim durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir (p>0,05).

Kullanıcıların park kısıtlayıcıları ile ilgili görüşleri ve park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri gelir durumları açısından karşılaştırılmış olup ilgili bulgular Tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20. Gelir Durumu Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişken	Gelir Durumu	N	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Park Kısıtlayıcıları	1. Gelir Giderden Az	267	2,503	1,247	9,471	0,000*	2>1 3>1
	2. Gelir Gidere Denk	256	2,957	1,314			
	3. Gelir Giderden Fazla	184	2,920	1,353			
Park Seçimi	1. Gelir Giderden Az	267	3,231	1,188	9,091	0,000*	2>1 3>1
	2. Gelir Gidere Denk	256	3,285	1,336			
	3. Gelir Giderden Fazla	184	3,688	1,377			

*p<0,05

Geliri giderine denk ve geliri giderinden fazla olanların, geliri giderinden az olanlardan daha fazla parklarda kısıtlayıcılar olduğunu düşündükleri belirlenmiştir (F=9,471; p<0,05). Geliri giderine denk ve geliri giderinden fazla olanların, geliri giderinden az olanlardan daha fazla park seçimi yaparken kısıtlayıcı olup olmadığına dikkat ettikleri belirlenmiştir (F=9,091; p<0,05).

Kullanıcıların park kısıtlayıcıları ile ilgili görüşleri ve park seçimlerini etkileyen faktörlere ilişkin düşünceleri parka gitme şekilleri açısından karşılaştırılmış ve bulgular Tablo 21’de belirtilmiştir.

Tablo 21. Parka Gitme Şekli Açısından Farklılık Analizi Sonuçları

Değişken	Parka Gitme Şekli	N	\bar{X}	SS	F	P	Tukey
Park Kısıtlayıcıları	1. Yalnız	141	2,748	1,339	0,577	0,679	-
	2. Ailemle	178	2,792	1,321			
	3. Çocuklarımla	266	2,717	1,317			
	4. Arkadaşlarımla	58	2,989	1,278			
	5. Diğer	64	2,844	1,288			
Park Seçimi	1. Yalnız	141	3,439	1,336	1,169	0,323	-
	2. Ailemle	178	3,348	1,325			
	3. Çocuklarımla	266	3,540	1,281			
	4. Arkadaşlarımla	58	3,237	1,296			
	5. Diğer	64	3,279	1,315			

*p<0,05

Park kullanıcılarının parklardaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşünceleri ve park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörler parka gitme şekilleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir (p>0,05).

3.4. Park Kısıtlayıcılarının Park Tercihi Üzerindeki Etkisi

Araştırmamızın bu kısmında; park kısıtlayıcılarının kullanıcıların park seçimini etkileyip etkilemediği incelenmiş olup elde edilen bulgular Tablo 22'deki şekildedir.

Tablo 22. Park Kısıtlayıcılarının Park Tercihi Üzerindeki Etkisi

Değişkenler	B	S.H	B	T	P
Sabit	5,688	0,066		86,355	0,000*
Park Kısıtlayıcıları	-0,816	0,021	-0,820	-38,037	0,000*
R=0,820	R ² =0,672	Adj. R ² =0,672	F=1446,819;	p<0,05	

*p<0,05

Park kısıtlayıcıları ile park seçimi için oluşturulan model anlamlı çıkmıştır [F=1446,819; p<0,05]. Modele göre; parklardaki kısıtlayıcılar, kullanıcıların park seçimini %67,2 oranında etkilemektedir. Başka bir deyişle parklardaki kısıtlayıcılar arttıkça kullanıcıların park seçiminde 0,816 birimlik düşme yaşandığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kent parkları; insanların şehir yaşamının stresinden kurtulmak, dinlenmek, çocuklarını eğlendirmek ve spor yapmak gibi aktiviteleri gerçekleştirmek için tercih ettikleri alanlardır. Güvenlik, alan kullanım çeşitliliği, ışıklandırma, yeşil alan varlığı, erişilebilirlik ve yoğunluk kullanıcıların park seçimlerini etkileyen faktörler arasında değerlendirilmektedir. Bu düşünceden hareketle daha önce herhangi bir çalışmaya konu olmamış Zonguldak'taki 13 adet park ve park ziyaretçileri üzerinde bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Yapılan arazi çalışmalarında 13 parktaki kısıtlayıcılar fotoğraflanmıştır. Daha sonra park kullanıcıları üzerinde yapılan anket çalışmasında da bunu doğrulayıcı sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada; 7 farklı park (Yeşil Mahalle Parkı, İnağzı Parkı, Şehit Er Benan Şentürk Parkı, Karaelmas Şentepe Parkı, Asma Parkı, Rat Çocuk Parkı ve Baruthane Parkı) kullanıcılarının genel olarak park seçimi yaparken; park alanında lavabo ve tuvalet olmasına, park alanının temiz ve bakımlı olmasına ve mekân ve peyzajı güzel olan parkları daha çok seçtikleri belirlenmiştir. Buna karşın parkların toplu ulaşım olanaklarına, parkta bisiklet, tenis raketi, top vb. alanların yanı sıra yeme-içme, dinlenme ve çocuk oyun alanlarına sahip olmasına kısmen dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Flowers vd. (2020) da ailelerin, daha fazla oyun alanı ekipmanı, tuvaletler, çeşmeler, barbeküler, piknik alanları ve peyzaj

düzenlemesi gibi daha fazla tesis ve olanak karışımına sahip daha büyük parkları ziyaret etmek için daha uzağa gitmeye istekli olduklarını ileri sürmüştür.

Çalışmada, kadınların erkeklerden daha fazla Zonguldak'taki 13 parkta kısıtlayıcı olduğuna inandıkları tespit edilmiştir. Krenichyn (2006) bazı parkların, tuvaletler ve çeşmeler, oyun alanları ve/veya çeşitli rekreasyon aktivitelerine uygun olması gibi çeşitli altyapı ve olanaklara erişim sağladığı için kadınlar için daha çekici olabildiğini ifade etmiştir. Buna karşın kadın ve erkeklerin park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörlerin benzer olduğu belirlenmiştir. Park kullanıcılarının parklardaki kısıtlayıcılar ile ilgili düşünceleri ve park seçimi yaparken dikkat ettikleri faktörler yaşları, eğitim durumları ve parka gitme şekilleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırmaya katılan bekâr kişilerin, evlilerden daha fazla parklarda kısıtlayıcı olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Buna karşın evlilerin bekârlardan daha fazla park seçimi yaparken park alanına otobüs, dolmuş gibi toplu taşıma araçları ile kolay ulaşımın olabilmesine; parkta çeşme, lavabo ve tuvalet olmasına; parkın temiz, bakımlı, mekân ve peyzajı güzel olmasına; parkta bisiklet, tenis raketi, top vb. alanların yanı sıra yeme-içme, dinlenme ve çocuk oyun alanları gibi ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Adams ve arkadaşları (2018) da çalışmalarında bunu destekler bir sonuç elde etmişlerdir. Yazarlar, normal park ziyaretlerinin en az bir yetişkin ve birden fazla çocuktan oluşması muhtemel olduğu göz önünde bulundurularak ailelerin daha çok ebeveynler/koruyucular, tuvaletler, barbeküler ve içme çeşmeleri gibi bir aile ziyaretini desteklemek için daha fazla konfor olanağına sahip parkları tercih ettiklerini belirtmiştir.

Düşük gelirli azınlık topluluklarında yerel parklara mahalle erişilebilirliği kritik öneme sahiptir (Floyd vd., 2009: 158). Bu mahallelerde genellikle daha az park bulunduğu için, bu sayıca yetersiz alanlara yürüyerek ulaşılabilmesi, gençlerin ve yetişkinlerin fiziksel aktiviteye katılımı açısından daha da önemlidir (Taylor vd., 2007: S57). Bu önemden hareketle çalışmada; geliri giderine denk ve geliri giderinden fazla olanların, geliri giderinden az olanlardan daha fazla parklarda kısıtlayıcı olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Geliri giderine denk ve geliri giderinden fazla olanların, geliri giderinden az olanlardan daha fazla park seçimi yaparken otobüs, dolmuş gibi toplu taşıma araçları ile kolay ulaşımın olabilmesine; parkta çeşme, lavabo ve tuvalet olmasına; parkın temiz, bakımlı, mekân ve peyzajı güzel olmasına; parkta bisiklet, tenis raketi, top vb. alanların yanı sıra yeme-içme, dinlenme ve çocuk oyun alanları gibi ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına dikkat ettikleri belirlenmiştir.

Çalışmada park kısıtlayıcılarının kullanıcıların park seçimini olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Başka bir deyişle kullanıcıların, kısıtlayıcıları olan parkları tercih etmediği söylenebilir. Bu durum, araştırmaya konu olan 13 park için geçerlidir. Dolayısıyla bu sonucun, daha önce yapılan çalışmaların (Yılmaz vd., 2014: 19; Yılmaz vd., 2016: 9; Türkmen ve Topay, 2020: 6; Yücedağ vd., 2021: 93; Alp ve Ekşi, 2021: 10; Yücedağ ve Yelsiz, 2022: 540) sonuçlarıyla örtüştüğü ve bunları desteklediği tespit edilmiştir. Bu sonuç parkların, sağlık ve yaşam kalitesiyle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bir kamu hizmeti olan parklar ekolojik biyolojik çeşitliliği teşvik etmek ve doğal çevreyle temas etmek kadar bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığını iyileştiren ve stres düzeyini azaltan yerlerdir. Zonguldak merkezinde yapılan bu çalışmada 13 parkın hepsinde çeşitli kısıtlayıcıların olduğu hem gözlenmiş hem de anket sonuçlarıyla ortaya konulmuştur. İlgili kamu otoritelerinin sosyal refah perspektifiyle hareket ederek söz konusu parklar için gerekli iyileştirmeleri gerçekleştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede; her bir park için yeterli aydınlatma, donatı elemanları, yer döşemesi, yeşil alan, çocuk oyun alanı gibi eksikliklerin parkların büyüklüğüne göre ve kullanıcı memnuniyeti dikkate alınarak tespit edilip tamamlanmaları gerekmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: [TR] Yazar / yazarlar, kendileri ve / veya diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını veya varsa bu çıkar çatışmasının nasıl oluştuğuna ve çözüleceğine ilişkin beyanlar ile yazar katkısı beyan formları makale süreç dosyalarına ıslak imzalı olarak eklenmiştir.

[EN] The author(s) declare that they do not have a conflict of interest with themselves and/or other third parties and institutions, or if so, how this conflict of interest arose and will be resolved, and author contribution declaration forms are added to the article process files with wet signatures.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek vardır. Buna ilişkin ıslak imzalı onam formu, makale süreç dosyasına eklenmiştir.

Finansal Destek: Finansal destek bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA:

- Adams, J., Veitch, J., Barnett, L., (2018). Physical activity and fundamental motor skill performance of 5–10 year old children in three different playgrounds. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 15, 1896.
- Akbulut, Z. ve Topay, M. (2020). Antalya Atatürk Kültür Parkı örneğinde rekreasyonel ekosistem hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5(1), 64-80.
- Akkülâh, A. T. ve Güngör, S. (2009). Oyun alanları güvenlik standartlarının araştırılması ve Nenehatun Parkı örneğinde irdelenmesi. *Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, 23 (47), 8-17.
- Aktaş Üstün, N. Zorba, E. ve Üstün, Ü. D. (2018). Parklarda yer alan açık alan spor aletlerinin kullanımı: kadın ve erkek kullanıcıların algılarından nitel bir çalışma. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 33-41.
- Aktaş, D. ve Kiper, T. (2022). Kentsel yaşam kalitesi temelinde park alanlarında gürültü düzeylerinin belirlenmesi: Tekirdağ/Çorlu örneği. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 11 (2), 165-179.
- Alabbas, W. G. ve Polat, A. T. (2019). Comparative analysis of park user preferences in Konya (Turkey) and Kirkuk (Iraq) cities. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 9 (2), 1128-1143.
- Alp, A. M. ve Ekşi, M. (2021). Kamusal açık yeşil alanların toplumsal beklentiler yönünden değerlendirilmesi: Maltepe, Orhangazi Şehir Parkı örneği. *Peyzaj Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 1-11.
- Bahrinia, F., Bella, S., Mokhtarzadeh, S. (2017). The relationship between the distribution and use patterns of parks and their spatial accessibility at the city level: A case study from Tehran, Iran. *Urban Forestry & Urban Greening*, 27, 332–342.
- Baran, P. K., Tabrizian, P., Zhai, Y., Smith, J.W., Floyd, M.F., (2018). An exploratory study of perceived safety in a neighborhood park using immersive virtual environments. *Urban For. Urban Green.* 35, 72–81. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2018.08.009>.
- Bustamante, G., Guzman, V., Kobayashi, L.C., Finlay, J., (2022). Mental health and wellbeing in times of COVID-19: a mixed-methods study of the role of neighborhood parks, outdoor spaces, and nature among US older adults. *Health Place*, 76, 102813. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2022.102813>.

- Chang, Z., Chen, J., Li, W., & Li, X. (2019). Public transportation and the spatial inequality of urban park accessibility: New evidence from Hong Kong. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 76, 111-122.
- Feng, S., Chen, L., Sun, R., Feng, Z., Li, J., Khan, M. S., & Jing, Y. (2019). The distribution and accessibility of urban parks in Beijing, China: Implications of social equity. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 16 (24), 4894.
- Flowers, E. P., Timperio, A., Hesketh, K. D., & Veitch, J. (2020). Comparing the features of parks that children usually visit with those that are closest to home: A brief report. *Urban Forestry & Urban Greening*, 48, 126560.
- Floyd, M.F., Taylor, W.C., Whitt-Glover, M., (2009). Measurement of park and recreation environments that support physical activity in low-income communities of color: highlights of challenges and recommendations. *Am. J. Prev. Med.* 36 (4), S156–S160.
- Gümüş, H. Alay-Özgül, S. ve Karakılıç, M. (2015). Fiziksel Aktivite Mekânı Değerlendirme Ölçeği (FAMDÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (1), 1-8.
- He, Q., Liu, L., Zhang, H., Chen, R., Dong, G., Yan, L.L., Zeng, Y., Kim, Y., Ji, J.S., (2023). Environmental greenspace, subjective well-being, and all-cause mortality in elderly Chinese: association and mediation study in a prospective cohort. *Environ. Res.* 227, 115732 <https://doi.org/10.1016/j.envres.2023.115732>.
- Kabisch, N., Frantzeskaki, N., Pauleit, S., Naumann, S., Davis, M., Artmann, M., Haase, D., Knapp, S., Korn, H., Stadler, J., Zaunberger, K., Bonn, A., (2016). Naturebased solutions to climate change mitigation and adaptation in urban areas: perspectives on indicators, knowledge gaps, barriers, and opportunities for action. *Ecol. Soc.* 21 (2) <https://doi.org/10.5751/ES-08373-210239>.
- Kebede, B. G. ve Besim, D. Y. (2024). Urban parks in developing countries: Challenges and opportunities in Addis Ababa, Ethiopia. *Journal of Design for Resilience in Architecture & Planning*, 5 (2), 269-286.
- Krenichyn, K., (2006). 'The only place to go and be in the city': women talk about exercise, being outdoors, and the meanings of a large urban park. *Health Place*, 12 (4), 631–643. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2005.08.015>.
- Lee, J., Chon, J., Park, Y., Lee, J., (2023). The perceptions and use of urban neighborhood parks since the outbreak of COVID-19: a case study in South Korea. *IJERPH* 20, 4259. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054259>.
- Lu, J., Xiao, X., Huang, X., Chuai, X., Li, Z., Wei, H., Wang, S. (2024). Big data insights into urban park use in the pandemic: Changes in visitation patterns and exacerbated social inequalities in the U.S. Cities, 152.
- Meerow, S., Newell, J.P., (2017). Spatial planning for multifunctional green infrastructure: growing resilience in Detroit. *Landsc. Urban Plan.* 159, 62–75. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2016.10.005>.
- Mutiara, S. ve Isami, K. (2012). Characteristic of public small park usage in Asia Pacific countries: Case study in Jakarta and Yokohama city. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 35, 412-419.

- Onsekiz, D. ve Emür, S.H. (2008). Kent parklarında kullanıcı tercihler ve değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (1), 69-104.
- Önder, S. ve Polat, A. T. (2012). Kentsel açık-yeşil alanların kent yaşamındaki yeri ve önemi. *Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri*, Konya, 73-96.
- Özdamar, K. (2001) *Spss ile Biyoistatistik*, 4. Basım. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Reyes, M., Páez, A., & Morency, C. (2014). Walking accessibility to urban parks by children: A case study of Montreal. *Landscape and Urban Planning*, 125, 38-47.
- Sandifer, P.A., Sutton-Grier, A.E., Ward, B.P., (2015). Exploring connections among nature, biodiversity, ecosystem services, and human health and well-being: opportunities to enhance health and biodiversity conservation. *Ecosyst. Serv.* 12, 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2014.12.007>.
- Stanis, S. A. W., Schneider, I. E., Chavez, D. J. & Shinew, K. J. (2009). Visitor Constraints to Physical Activity in Park and Recreation Areas: Differences by Race and Ethnicity. *Journal of Park and Recreation Administration*, 27, 78-95.
- Şimşek, A. (2012). Evren ve örneklem. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemi*, s.108-133, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2653.
- Şişman, E. E., Korkut, A. ve Etli, B. (2008). Tekirdağ Valiliği tören ve park alanı peyzaj tasarım süreci. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 119-129.
- T.C. Zonguldak Valiliği. (2025). Coğrafya. <http://www.zonguldak.gov.tr/ilin-tarihce>, [Erişim Tarihi: 20.01.2025].
- Talal, M. L., & Santelmann, M. V. (2021). Visitor access, use, and desired improvements in urban parks. *Urban Forestry & Urban Greening*, 63, 127216.
- Tay, E. C. ve Canbay Türkyılmaz, Ç. (2018). Açık alan ergonomisine dair bir inceleme, Şişhane Parkı ve Katlı Otoparkı. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 6 (Özel Sayı: Ergonomi 2017), 205-219.
- Taylor, W.C., Floyd, M.F., Whitt-Glover, M.C., Brooks, J., (2007). Environmental justice: a framework for collaboration between the public health and parks and recreation fields to study disparities in physical activity. *J. Phys. Act. Health* 4, S50.
- Türkmen, B. ve Topay, M. (2020). Bodrum Şevket Sabancı Parkı'nın kullanıcı isteklerine göre değerlendirilmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5 (1), 1-10.
- URL 1. Zonguldak Nüfusu. https://www.nufusu.com/ilce/merkez_zonguldak-nufusu, [Erişim Tarihi: 03.01.2025].
- Varol, E. ve Tutkun, M. (2023). Kullanım çeşitliliği açısından kent parklarının değerlendirilmesi. *YDÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 45-55.
- Vural, H. (2020). Bingöl halkının yeşil alan kullanımı ve kent parkları yeterliliklerinin değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 79-90.

- Yang, H., Wen, J., Lu, Y., Peng, Q., (2023). A quasi-experimental study on the impact of park accessibility on the mental health of undergraduate students. *Urban For. Urban Green.* 86, 127979 <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2023.127979>.
- Yavaş-Tez, Ö., Esentaş, M. ve Güzel, P. (2020). Park-Rekreasyon Alan Seçimi ve Kullanım Kısıtlayıcıları Ölçeği (P-RASVKKÖ): Ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 6 (2), 558-577.
- Yıldırım, C., Erdoğan, R. ve Oktay, H. E. (2014). Antalya kenti parklarındaki donatı elemanlarının değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 13-20.
- Yılmaz, T. ve Gökçe, D. (2014). Parkların engelli bireylerin serbest dolaşımı açısından erişilebilirliğinin irdelenmesi, Antalya Atatürk Kültür Parkı örneği. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 21-30.
- Yılmaz, T., Olgun, R. ve Şavklı, F. (2016). A study on park usage preferences of the elderly people. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 6 (14), 1-10.
- Yılmaz, T., Şavklı, F., Olgun, R. ve Özdamarlar, E. (2014). Aydınlatmanın park kullanım tercihlerine etkileri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4 (9), 15-20.
- Yücedağ, C. ve Yelsiz, M. Ş. (2022). Gölcük Tabiat Parkı rekreasyonel kullanımının ziyaretçiler tarafından değerlendirilmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 7 (2), 528-541.
- Yücedağ, C., Kaya, L. G. ve Erol, M. (2021). Burdur kenti parklarının kullanımı üzerine bir araştırma. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 85-94.
- Yücekaya, M. ve Kocatürk, F. (2017). Open green areas in Kilis and park qualities. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7 (16), 80-94.
- Yücesoy, N. ve Çelik Çanga, A. (2019). Tema parkları ve Bursa Odaklı Park temalarının belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33 (2), 249-263.
- Zeybek, O. (2018). Yeni bir tasarım unsuru olan kablosuz internet bağlantısının park tasarımına etkileri: İzmir Pasaport İnternet Parkı örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 1-13.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The effect of park restrictive elements on the use of parks in 13 parks in Zonguldak province.

Research Questions

This study aims to investigate the extent to which restrictive factors in these areas are effective when choosing a park, based on park users in Zonguldak province. To determine the extent to which park restrictive factors affect park selection in terms of gender, income level, marital status, and educational status of park users.

Introduction & Literature Review

In order for a park to be livable and well-perceived, it must have various equipment elements. Each of these elements is also important due to the qualities that determine, define and make the park's surroundings special. Equipment elements that are handled in a certain order, become an element of the park by integrating with the environment they are in, and form the park identity with the

language unity they establish with each other (Yıldırım et al., 2014: 13). There are many factors or elements that determine the quality of a park in its design. Therefore, the ability of a park to provide various activities (activities and uses), to be easily accessible (accessibility), to be attractive, safe and well-maintained (comfort and image), and to provide the opportunity to be together with other people indicate park quality (Varol and Tutkun, 2023: 47). The absence of one of these elements may cause the park to be perceived negatively.

In parks, sufficient and safe playgrounds should be arranged for children. It is of great importance to create “Child Friendly Parks” that will keep all negative environmental factors under control (Akkülâh and Güngör, 2009: 8). Care should be taken to ensure that the barrier-free walking path in parks is at least 150-200 cm wide. The slope of the sidewalk section should be less than 2% for wheelchair users to move comfortably. The pedestrian path should be at least 150 cm clear so that all park users can move freely. The pavement of the pedestrian path should prevent slipping and facilitate walking. It is of great importance that the underground installations and manhole covers on the road do not protrude and that the ground is at the same level (Yılmaz and Gökçe, 2014: 22; Tay and Canbay Türkyılmaz, 2018: 208). The landscape planning of parks must be done accurately and completely in terms of needs, ecological priority, quality, functionality and aesthetics (Şişman et al., 2008: 119). It is an indisputable fact that individuals who use these areas gain many benefits, especially emotional, social, environmental, physical and cultural aspects (Aktaş-Üstün et al., 2018: 35).

In their study, Yılmaz et al. (2014) found that the insufficient number of lighting elements in a park, but sufficient lighting levels, can change users' perceptions of the park; this directly affects the intensity of use of the park. In addition, they determined that lighting is a component directly related to security. Yılmaz et al. (2016) found in their study that the elderly prefer parks for passive recreational activities such as resting, spending time, and meeting with others. It was also found that some elderly people prefer parks with outdoor fitness equipment in order to do sports in parks. In their study, Turkmen and Topay (2020) examined the place of Sevkî Sabancı Park in the urban green space system, its functions, the effects it leaves on people, and the suitability of the equipment elements in the park in terms of landscape architecture. As a result of the study, it was determined that the park was poorly maintained, the equipment elements were incompatible, and the current irrigation system was unusable. It was revealed that the current deficiencies in the park were decisive in the preferences of city residents. They found that deficiencies such as parkour, sports equipment and fountains determine their preferences. It has been determined that urban people are not sufficiently satisfied with neighborhood parks due to such restrictions and that they are decisive in their preferences. In their study, Alp and Ekşi (2021) found that users who evaluated the Orhangazi City Park in the Maltepe District of Istanbul preferred to do the activities in which they were least physically active due to problematic transportation in the park and lack of equipment. In their study in a park in Isparta province, Yücedağ and Yelsiz (2022) found food and beverage services, accommodation facilities, equipment and security services inadequate. In addition, it was determined that environmental pollution and security problems also affected park preference.

Based on these studies conducted on parks in different provinces and districts, it was aimed to conduct a field study to determine whether the restrictions in parks in Zonguldak affect the park preferences of users. It is thought that the results of the study are important in terms of showing whether there are deficiencies in urban parks in Zonguldak and revealing their role in users' preferences.

Methodology

This study consists of two stages. In the first stage, 13 well-known parks in Zonguldak province were visited and user restrictions in the parks were determined and photographed. In the second stage; a face-to-face survey was applied to people who visited these parks. The survey study was conducted in accordance with the ethics committee decision numbered 23.08.2024/487058. The study group of the research consisted of people aged 18 and over who visited 13 parks. According to the 2023 data, the population of Zonguldak was determined to be 117,360 people (URL 1). However, since the number of people actively using the parks could not be determined exactly, sampling was used. In this context, the convenience sampling method, which means collecting data from participants who can be easily reached by the researcher (Şimşek, 2012), was preferred. In line with the convenience sampling method, a survey was applied to 707 park users in the parks during the survey study according to a 95% confidence interval and a 5% margin of error, and all surveys were evaluated. The survey form conducted on park users in Zonguldak consists of three parts. The first part includes the demographic characteristics of park users. The second part was developed by Stanis, Schneider, Chavez, and Shinew in 2009 to determine parking restrictors. 15 statements were used regarding the "Elements Inhibiting Frequency of Participation in Physical Activity" sub-dimension of the "Physical Activity Space Evaluation Scale" adapted to Turkish by Gümüş, Alay-Özgül, and Karakılıç (2015). In the third part; 9 statements were used regarding the "Park-Recreation Area Selection" sub-dimension of the "Park-Recreation Area Selection and Usage Restrictors Scale" developed by Yavaş-Tez, Esentaş, and Güzel (2020). The data collected from people using 13 parks in Zonguldak province were analyzed using SPSS 21. Within this framework, firstly, the demographic characteristics of the people participating in the research were determined. Then, the arithmetic means of the answers given by the users regarding the parking restrictions and the factors affecting the parking selection were analyzed separately for 13 parks. In the third stage, it was analyzed whether the parking restrictions and the parking selection showed a significant difference in terms of the demographic characteristics of the users. In this context, Independent Sample T test was used for pairwise comparisons and One-ANOVA test was used for comparisons with more than two variables. In the fourth stage of the analysis, whether the parking restrictions affected the parking selection was tested with Regression Analysis.

Findings

It was found that women participating in the study believed that there were more restrictive parks in 13 parks in Zonguldak than men ($t=5.293$; $p<0.05$). On the other hand, it was determined that the factors that women and men pay attention to when choosing a park were similar ($p>0.05$). The park users' thoughts about the restrictive parks and the factors they pay attention to when choosing a park did not show a significant difference in terms of age ($p>0.05$). It was determined that single people participating in the study thought that there were restrictive parks more than married people ($t=-3.400$; $p<0.05$). The park users' thoughts about the restrictive parks and the factors they pay attention to when choosing a park did not show a significant difference in terms of education status ($p>0.05$). It was determined that those whose income was equal to their expenses and whose income was more than their expenses thought that there were restrictive parks more than those whose income was less than their expenses ($F=9.471$; $p<0.05$). It was determined that those whose income is equal to their expenses and whose income is higher than their expenses, while choosing a park more than those whose income is lower than their expenses, pay attention to whether the park area can be easily reached by public transportation vehicles such as buses and minibuses; whether the park has a fountain, sink and toilet; whether the park is clean, well-maintained, has a nice space and

landscape; whether the park has areas for bicycles, tennis rackets, balls etc. as well as food and beverage, resting and children's playgrounds ($F=9.091$; $p<0.05$). The model created for park selection with park restrictors was found to be significant [$F=1446.819$; $p<0.05$]. According to the model; restrictors in parks affect users' park selection by 67.2%. In other words, it can be said that as the number of restrictors in parks increases, there is a decrease of 0.816 units in users' park selection.

Discussion

During the park visits, it was photographed that there were various restrictions in 13 parks. Later, in the survey conducted on park users, confirming this, results were obtained. In the study; It was determined that the users of 7 parks (Yeşil Mahalle Park, İnağzı Park, Şehit Er Benan Şentürk Park, Karaelmas Şentepe Park, Asma Park, Rat Children's Park and Baruthane Park) paid more attention to whether the park area was easily accessible by public transportation vehicles such as buses and minibuses when choosing a park; whether the park had a fountain, sink and toilet; whether the park was clean, well-maintained, and had a beautiful space and landscape; whether the park met the needs such as bicycle, tennis racket, ball, etc. areas, as well as food and beverage, rest and children's playgrounds. Flowers et al. (2020) also suggested that families were willing to travel further to visit larger parks with a greater mix of facilities and amenities such as more playground equipment, toilets, drinking fountains, barbecues, picnic shelters and landscaping. In the study, it was determined that women believed that 13 parks in Zonguldak were more restrictive than men. Krenichyn (2006) stated that some parks may be more attractive to women because they provide access to various infrastructure and facilities such as toilets and drinking fountains, playgrounds and/or programs. On the other hand, it was determined that the factors that women and men pay attention to when choosing a park are similar. The park users' thoughts about the restrictive factors in parks and the factors they pay attention to when choosing a park did not show a significant difference in terms of their age, education level and the way they go to the park. It was determined that single people who participated in the study thought that there were restrictive factors in parks more than married people. On the other hand, it was determined that married people pay more attention to the fact that the park area can be easily reached by public transportation vehicles such as buses and minibuses; that the park has a fountain, sink and toilet; that the park is clean, well-maintained, has a beautiful space and landscape; and that the park meets needs such as bicycle, tennis racket, ball etc. areas, as well as food and beverage, resting and children's playgrounds. Adams and colleagues (2018) also found support for this in their study. The authors noted that families prefer parks with more amenities to support a family visit, such as parents/guardians, restrooms, barbecues, and drinking fountains, considering that regular park visits are likely to consist of at least one adult and more than one child. Neighbourhood accessibility to local parks is critical in low-income minority communities (Floyd et al., 2009). Since there are generally fewer parks in these neighbourhoods, being able to walk to these scarce resources is even more important for youth and adults to participate in physical activity (Taylor et al., 2007). Based on this importance, the study determined that those whose income is equal to their expenses and those whose income is greater than their expenses think that there are more restrictions in parks than those whose income is less than their expenses. Those whose income is equal to their expenses and those whose income is greater than their expenses choose more parks than those whose income is less than their expenses, prefer public transportation such as buses and minibuses to be easy to reach the park area; It was determined that they paid attention to whether there was a fountain, sink and toilet in the park; whether the park was clean, well-maintained, and had a beautiful space and landscape; whether the

park met their needs such as bicycle, tennis racket, ball, etc. areas, as well as food and beverage, resting and children's playgrounds.

Conclusions

City parks are places where people prefer to get rid of the stress of city life, relax, entertain their children and do sports. In addition to the absence of physical, racist and sexual attacks and theft cases, the absence of alcohol consumption and the absence of people prone to crime, the financial inadequacies in parks, inadequate lighting, grass, trees etc., transportation problems and excessive density are among the factors affecting users' park choices. Based on this idea, a study was conducted on the 13 busiest parks in Zonguldak. During the park visits, photographs were taken of various restrictions in 13 parks. Later, in the survey conducted on park users, confirming this was obtained.

In the study, it was determined that the users of 7 parks (Yeşil Mahalle Park, İnağzı Park, Şehit Er Benan Şentürk Park, Karaelmas Şentepe Park, Asma Park, Rat Children's Park and Baruthane Park) pay more attention to whether the park area can be easily reached by public transportation vehicles such as buses and minibuses when choosing a park; whether the park has a fountain, sink and toilet; whether the park is clean, well-maintained, has a nice space and landscape; and whether the park meets needs such as bicycle, tennis racket, ball etc. areas as well as food and beverage, resting and children's playgrounds.

The study found that park restrictions negatively affected users' park selection. In other words, it can be said that users did not prefer parks with restrictions. Therefore, it was determined that this result overlapped with and supported the results of previous studies (Yılmaz et al., 2014; Yılmaz et al., 2016; Türkmen and Topay, 2020; Yücedağ et al., 2021; Alp and Ekşi, 2021; Yücedağ and Yelsiz, 2022). This result revealed that parks are closely related to health and quality of life. Parks, which are a public service, are places that promote ecological biodiversity and contact with the natural environment, as well as improving individuals' physical and mental health and reducing stress levels. In this study conducted in the center of Zonguldak, it was observed and revealed through survey results that there were restrictive structures in most of the parks. It is of great importance for the relevant public authorities to act with a social welfare perspective and to overhaul the parks in question. May also be highlighted. However, the discussion should remain concise and focused, not delving into exhaustive analysis or speculation.